

Bétsből, Februárius' 20-dikán 1818.

Frantzia Ország.

A' Követek' kamarájának Jan. 26. di-
kán tartott ülésében elébb a' hadi dolgok
osztályában Alsó Status-Titoknok *Allent*
úr mind azokat az okokat rövideden ösz-
ve summázta, mellyek eddig a' Rekrutá-
zás Törvénye mellett vagy ellen fennfo-
rogtak, és különösen azokat az erőssége-
ket fejtegette-ki, mellyek a' Biztosságot
arra határozták, hogy az, a' jóvallott hoz-
záadások-mellett, a' törvénynek megál-
lását ajánlja. Azután Hadi Minister
Marsall *Gouvion St. Cyr* kérte, hogy
beszédét haligassák-meg, melly lehető rö-
vidséggel ide megy-ki: Uraim! Azokat a'
sokféle kifogásokat, mellyeket sokan a'
megfontolásra feltett törvényjóvallás el-
len tettek, szándékozom öszve foglalva
megfejtetni. A' törvény jóvallásának mind a'
3 fő pontjait felveszem. Mikor a' Con-
scriptio eltöröltetett, senki se tagadta-
meg a' Királytól, hogy sereget tarthas-
son, sem a' Követektől, hogy Királyjok-
nak azt adhassanak. Soha sem volt az
önnönvállalkozás elégséges rendes hadi-
seregnak formálására. Már a' Feudale
Systemának kényszerített-szolgálat volt a'
fundamentuma. Azután hasonlóképpen
kényszerítve kellett a' katonákat kiállíta-
ni. Ilyen katonák tették XIV. Lajos se-
regének az erejét. És mi volt ez egyéb
Conscriptiónál, mellyre azonban csak az
egy polgárok rendje köteleztelett; való-
ságos Conscriptio volt az; mindazáltal az
egyformaságának megsértése nélkül. (Er-

re tapsoltak). Kényszerített katonákat ki-
válni tehát é'szerént annyi volna, mint
a' Conscriptiót a' szabadságoknak meg-
tartása mellett kivánni. 1788-ban békes-
ség idején 168,000-nek kellett lenni a'
seregnék, ide nem számlálván az idegen
és Helvetziai katonákat, kik 26,000-re
tettek; e' szerént tehát maradt 142 ezer
nemzeti rekruta a' tartásra, mellynek 8-
ad részét kellett minden esztendőben meg-
újítani, az az 17,600 embert. Most mi-
dön a' Legióknak száma 150,000-re megy,
és az Armadiának békeség idején 240,000-
ból kell állani, hogy lehetne reményleni,
hogy az önként vállalkozás elegendő ka-
tenát adhatna az Országának? Ha az elég-
séges lett volna, nem kellett volna a'
Conscriptióhoz nyulni 1798-ban is, mi-
kor *Jourdan* volt a' Hadi Minister, *Bo-
naparte* pedig Egyiptomban volt. Soha
sem került az önként vállalkozásból 3,500
emhernél több esztendőnként. Hogy most
a' régi katonáknak ajánlásait el nem le-
hetett fogadni, részszerént a' Kintstárnak
bajos körülállásai, részszerént más dol-
gok voltak az okai. A' jelenvaló törvény
erejénél fogva a' tartalék sereghez fog-
nak azok adattatni. — Azt hiszik, hogyha
felpénzt kapnának az önkéntvállalkozók,
elég ember lenne önként katonává; de
ha még azok sem érnek semmit, a' kiket
felpénz nélkül verbuálnak, ugyan mit
érnének azok, a' kik mintegy eladják
magokat. Ha 40,000 embert kiállithat
Frantzia Ország minden esztendőben, mi-
nek a' Kamarának esztendőnként való

voksa. A' törvény sokkal jobb, mint ez az időszakosként való voksolás, melyből még az a' veszedelem is következhetne, hogy egyszer megeshetne, hogy majd katonát se kapna a' Király. A' tartalékseregre nézve a' Veteranusok Legióját javasolta, ezt mondván; nem vehetjük mi olyan Reservának hasznát, mellynek még akkor kell a' fegyvert forgatni és a' hadi fenyíték tartását tanulni. Hogy pedig ez a' Veteranusok Legiója soha veszedelmes nem lehet a' szabadságra nézve, onnan tessék meg; mivel csak a' törvénytévő hatalom' mind a' 3' ágainak megfontolása után hozandó törvény erejénél fogva lehet annak parantsolni. Arra nézve hogy némellyek a' tartalék seregre való tekintetből azt itélték, hogy bizonyos rendű emberekből kelljen annak állani, ezt a' kérdést lehet feltenni: Két sereg, és két nemzet legyen - é Frantzia Országban? Vallyon meghívjuk - é a' haza szolgálatjára azokat a' férfiakat, kik hirt nevet szereztek magoknak, vagy veszedelmeseknek jelentsük e' ki őket nyugalomban való léttekért? Eltagadja - é Frantzia Ország azokat a' bajnokokat, kiket még sem egészen szünt meg Europa tsúdálni? Nem! Nem háládatlanságban áll a' mi boldogságunk, és a' Statusoknak boldogsága nem bizodalmatlanságban. A' Király nem akarja, hogy legyen Frantzia országban olly erő, melly az övé ne legyen. Ne féljeteK, hogy a' Veteranusok az ígéretnek meg nem tartásáért panaszkodni fognak. Tudják öK, hogy öK a' hazáéi, és hogy ez számot tart reájok. — A' fellgyebbmozdulásra nézve azt jegyezte meg a' Minister, hogy annál szükségesebb változhatatlan regulákat szabni e' végre mennél inkábbigaz az, hogy a' katoná is csak úgy figyelmez szivesen kötelességeire, ha látja, hogy az azokból folyó jussokat tekintik; a' régibb szolgálat mindég jus gyanánt szolgál, bizonyos

határok közzé szorítva még jobb lenne az. A' Biztosságnak a' VI-dik Tzikkelyre tett meghatározásai sem a' Királyi felsőségnek, sem a' sereg erköltsiségének nem használnak. Nem kell félni attól is, hogy az új Törvény rémülést terjeszt-e; né-melley Öratoroknak aggodása nem ragadt el mindenre (erre nevettek). Sőt éppen ellenkező módon van a' dolog, mert attól fogva, miőtta ez a' Törvény szóban forog, igen sok Alliszték jelentették magokata' szolgálatra. Végezetre azt jegyezte meg a' Minister, hogy a' Király ez által az új Törvény által fejtí azt meg, a' mit Frantzia Országának Elöljáró beszédében mondott! (Nagyon tapsoltak).

* * *

A' viziutifüvel (*Alisma Plantago*) már Erantzia Országban is tettek próbát. *Nantesből* írják, hogy bizonyos *de la Chevrolliere* revü helységben két tehent megmárt a' veszett kutyá. Az egyiket igen nagyon, a' másikat pedig nem annyira sebesítette meg. Az ezen helységbeli Pap, kinek volt a' fent nevezett plántából pora, mindjárt adott mind a' két tehénnek belőle. Az egyik a' mellyiknek kissébb volt a' sebj, nem akarta semmiképpen bevenni; de minekelőtte a' nyavalya kiütött volna rajta, meg is döglött, — a' másik pedig melly nagyon meg volt sebesítve, hanem az orvosságot bevette, szépen gyógyult.

Frantziaországának *Grand* Departamentumában egy Arendánsk a' gabonartató házában annyira elszaporodtak a' búzaférgek, hogy alig tudta buzáját már tőlök megmenteni. Egyszer erre a' gondolatra vetemedik, hogy gabonáját szépen rakásra hanyatván, bodzafa ágokkal befedeti. Más nap reggelig feléje sem megy az életesháznak, hanem ekkor eljövén nézi, hogy mit csinálnak a' vendégek? csak elbámul, midőn egyetlen egy búzaférget sem lát sohol a' rakásban.

Maga sem akart magának hinni, forgatja kezével a' buzát, azt gondolván, hogy talán tsak bellyebb vették magokat; de itt siats egy is. Sőt az egész kamarában még a' falon se talált tsak egyet is; mind elenyésztek. Már ha ez igaz, ugyan nagy jótélmény a' gabonával bánó vagy kereskedő emberekre, sőt minden gazdákra nézve, kiknek többé buzájokat nem kell az ártalmas férgektől féltetni.

Stael aszszonyságnak kézírásban hátra hagyott munkáját Könyváros *Delanay* 55,000 Frankon vettemeg.

A' Frantziaországban felvő *Austriai* foglalo seregeknek fő Vezérjek *Generalis Baró Frimont*, kísérvivel együtt Jan. 24-dikén *Freyburg*ba megérkezett.

Párisban egy igen különös per kerekedett ama hires *Olasz* éneklő *Catalani* aszszony, és *Tramezzani* között. *Catalani* Asz. *Paris*ba vissza térvén, midőn éppen örült volna a' közönség, hogy már mekkutatánna szép *Olasz* énekjátékokat fog hallani, mellyek az ő távolléte miatt nem lehettek tökéletesek, éppen akkor fosztatik-meg a' Tenort éneklőjétől a' *Theatrum. Catalani* Asz. a' megszomorodott közönséget így vigasztalta: ne busuljanak, az egész *Olasz* országban leg-hiresebb Tenort hozom én ide; a' mit meg is tselekedett. *Tramezzani* úrnak 20,000 frankot igérvén, ez *Páris*ba megérkezett. El jön az este, mellyen *Tramezzaninak* legelső próbáját kellett adni. Minden nyughatatlansággal várta a' *Theatrum* idejét. Elkezdik a' játékot. *Tramezzani* megjelenik. Senki sem akarta elhinni, hogy ő az a' hires Tenor, de tsak el kellett biz' azt hinni. Egyátallyában nem tetszett, sőt kifátyólték. *Catalani* Asz. latván a' dolgot, a' megsalattatott közönség nevében kéri *Tramezzani*t hogy menjen vissza, úti költségét bőve megfizeti; de *Tramezzani* a' 20,000 Frankot kíváaja. Még nem tudtak meg-

egyezni, és nem is fognak olly könnyen; mert ha bírora]kél is a' dolog, nagy kérdés, hogy *Tramezzani*, kit tsak *Páris*ban nem szerettek, megsalattatásáért nem méltó-e a' 20,000 frankra; ellenben *Catalani* Asz. érdemetlennel adja-e azt?

Német Ország.

Udvari Tanátsos és Jénai Professor *Ocken* úr adott volt ki egy időtől fogva egy *Isis* tizimű újságot. Bizonyos tekintetben igen szabadon lévén az írva, felsőbb helyen jelentés tététeett cránta. A' dolog megvizsgáltván, úgy találták, hogy *Ocken* úr a' *Veimár*ban fennálló nyomtatás szabadságával sokképpen vissza élt; mellyre nézve ellene per indított. Ennek a' pernek e' következendő szententzia vetett véget: „az *Isis*nek kiadója 6 héti várbeli arestomra, költség megtérítésre, szententziájának közönségessévaló tételére, és írása' 195-dik darabjának confiscálására büntettetik, és hasonló bünhődéstől, sokkal keményebben lejeadó meg büntetés mellett intetik.“ A' szententziához hozzá vannak az okok is kötve, hogy miért kellett azt úgy hozni; minden vétkei az említett úrnak 4 *Klassz*sokra osztatnak: 1) tulajdon Fejedelmek ellen való vétkek 2) a' helybeli Fő Hivatalok ellen 3) a' Német Fejedelmek 4) Külső Országi Hivatalok ellen tett vétkek. Azután a' pernek a' historiója rövideden elő adódik, és végre a' mentő okok felvételnek, és megszaloltatnak. Udvari Tanátsos *Ocken* úr különösen arra az erősségre támaszkodott, hogy a' Nagy Herczogségben a' nyomtatás szabadsága meg van törvényenél fogva állitva; továbbá hogy nem volt ő neki tészja sérteni; végre azt mondja, hogy a' nyomtatást meglőtő régi törvényeket a' jelenvaló nyomtatás szabadsága semmivé teszi. Ezeket, a' szententziában felhozott okok mind megszalolják, különösen abból a'

voksa. A' törvény sokkal jobb, mint ez az időszakaszenként való voksolás, melyből még az a' veszedelem is következhetne, hogy egyszer megeshetne, hogy majd katonát se kapna a' Király. A' tartalék-seregre nézve a' Veteranusok Legióját javasolta, ezt mondván; nem vehetjük mi olyan Reservának hasznát, mellynek még akkor kell a' fegyvert forgatni és a' hadi fenyték tartását tanulni. Hogy pedig ez a' Veteranusok Legiója soha veszedelmes nem lehet a' szabadságra nézve, onnan tessék meg; mivel csak a' törvénytévő hatalom' mind a' 3 ágainak megfontolása után hozandó törvény erejénél fogva lehet annak parantsolni. Arra nézve hogy némellyek a' tartalék seregre való tekintetből azt itélték, hogy bizonyos rendű emberekből kelljen annak állani, ezt a' kérdést lehet feltenni: Két sereg, és két nemzet legyen - é Frantzia Országban? Vallyon meghívjuk - é a' haza szolgálatjára azokat a' férfiakat, kik hirt nevet szerettek magoknak, vagy veszedelmeseknek jelentsük e' ki őket nyugalomban való léttekért? Eltagadja é Frantzia Ország azokat a' bajnokokat, kiket még sem egészen szünt-meg Europa tsúdálni? Nem! Nem háládatlanságban áll a' mi boldogságunk, és a' Statusoknak boldogsága nem bizodalmatlanságban. A' Király nem akarja, hogy legyen Frantzia országban olly erő, melly az övé ne legyen. Ne féljetek, hogy a' Veteranusok az ígéretnök meg nem tartásáért panaszkodni fognak. Tudják ök, hogy öka' hazáéi, és hogy ez számot tart részök. — A' helyebbmozdulásra nézve azt jegyezte-meg a' Minister, hogy annál szükségesebb változhatatlan regulákat szabni e' végre mennél inkább igaz az, hogy a' katoná is csak úgy figyelmez szivesen kötelességeire, ha látja, hogy az azokból folyó jussokat tekintik; a' régibb szolgálat mindég jus gyanánt szolgál, bizonyos

határok között szorítva még jobb lenne az. A' Biztosságnak a' VI-dik Tzikkelyre tett meghatározásai sem a' Királyi felsőségnek, sem a' serég erköltsiségének nem használnak. Nem kell félni attól is, hogy az új Törvény rémülést terjeszt-e; némelly Orátoroknak aggodása nem ragadt el mindenre (erre nevettek). Sőt éppen ellenkező módon van a' dolog, mert attól fogva, mióta ez a' Törvény szóban forog, igen sok Altisztek jelentették magukat a' szolgálatra. Végezetre azt jegyezte-meg a' Minister, hogy a' Király ez által az új Törvény által fejtí azt meg, a' mit Frantzia Országának Előljáró beszédében mondott! (Nagyon tapsoltak).

* * *

A' viziutifüvel (*Alisma Plantago*) már Frantzia Országban is tettek próbát. *Nantesből* írják, hogy bizonyos *de la Chevrolliere* révü helységben két tehenet megmárt a' veszett kutya. Az egyiket igen nagyon, a' másikat pedig nem annyira sebesítette-meg. Az ezen helységbeni Pap, kinek volt a' fent nevezett plántából pora, mindjárt adott mind a' két tehennek belőle. Az egyik a' mellyiknek kisebb volt a' sebj, nem akarta semmiképpen bevenni; de' műnelötte a' nyavalya kiütött volna rajta, meg is döglött, — a' másik pedig melly nagyon meg volt sebesítve, hanem az orvosságot bevette, szépen kigyógyult.

Frantziaországának *Grand Departamentumában* egy *Arendásnak* a' gabonartató házában annyira elszaporodtak a' búzaférgek, hogy alig tudta búzáját már tőlök megmenteni. Egyszer erre a' gondolatra vetemedik, hogy gabonáját szépen rakásra hanyatván, bedzafa ágokkal befedeti. Más nap reggelig feléje sem megy az életesházak, hanem ekkor eljövén nézi, hogy mit tsinálnak a' vendégek? csak elbámul, midőn egyetlen egy búzaférget sem lát sohol a' rakásban.

Maga sem akart magának hinni, forgatja kezével a' buzát, azt gondolván hogy talán tsak bellyebb vették magokat; de itt síns egy is. Sőt az egész kamarában még a' falon se talált tsak egyet is; mind elenyésztek. Már ha ez igaz, ugyan nagy jótélmény a' gabonával bánó vagy keresedő emberekre, sőt minden gazdákra nézve, kiknek többé buzájokat nem kell az ártalmas férgektől féltetni.

Stael aszszonyságnak kézírásban hátra hagyott munkáját Könyváros *Delau-nay* 55,000 Frankon vettemeg.

A' Frantziaországban fekvő Austriai foglaló seregeknek fő Vezérjek Generalis Baró *Frimont*, kísérvőivel együtt Jan. 24-dikén Freyburgha megérkezett.

Parisban egy igen különös per kerekedett ama híres Olasz éneklő *Catalani* aszszony, és *Tramezzani* között. *Catalani* Asz. Parisba vissza térvén, midőn éppen örült volna a' közönség, hogy már ennekutánna szép Olasz énektételeket fog hallani, mellyek az ő távolléte miatt nem lehettek tökéletesek, éppen akkor fosztatik-meg a' Tenort éneklőjétől a' Theatrum. *Catalani* Asz. a' megszomorodott közönséget így vigasztalta: né busuljanak, az egész Olasz országban leg-híresebb Tenort hozom én ide; a' mit meg is tselekedett. *Tramezzani* úrnak 20,000 frankot igérvén, ez Parisba megérkezett. El jön az este, mellyen *Tramezzaninak* legelső próbáját kellett adni. Minden nyughatatlansággal várta a' Theatrum idejét. Elkezdik a' játékot. *Tramezzani* megjelenik. Senki sem akarta elhinni, hogy ő az a' híres Tenor, de tsak el kellett biz' azt hinni. Egyátalván nem tetszett, sőt kifütyölték. *Catalani* Asz. látván a' dolgot, a' megsalattaltott közönség nevében kéri *Tramezzani* hogy menjen vissza, úti költségét bőve megfizeti; de *Tramezzani* a' 20,000 Frankot kíváuja. Még nem tudták meg-

egyezni, és nem is fognak olly könnyen; mert ha bírórakél is a' dolog, nagy kérdés, hogy *Tramezzani*, kit tsak Parisban nem szerettek, megsalattatásáért nem méltó-e a' 20,000 frankra; ellenben *Catalani* Asz. érdemetlennek adja-e azt?

Német Ország.

Udvari Tanácsos és Jénai Professor *Ocken* úr adott volt ki egy időtől fogva egy *Isis* tizimti újságot. Bizonyos tekintetben igen szabadon lévén az írva, felsőbb helyen jelentés tétellett cránta. A' dolog megvizsgáltván, úgy találták, hogy *Ocken* úr a' Veimárban fennálló nyomtatás szabadságával sokképpen vissza élt; mellyre nézve ellene per indított. Ennek a' pernek e' következenlő szententzia vetett véget: „az *Isis*nek kiadója 6 héti várbeli arestomra, költség megtérítésre, szententziájának közönségessévaló tételére, és írása' 195-dik darabjának confiscálására büntettetik, és hasonló bünhődéstől, sokkal keményebben lejeadó meg büntettetés mellett íntetik.“ A' szententziához hozzá vannak az okok is kötve, hogy miért kellett azt úgy hozni; minden vétkei az említett úrnak 4 Klászsisokra osztatnak: 1) tulajdon Fejedelmek ellen való vétkek 2) a' helybeli Fő Hivatalok ellen 3) a' Német Fejedelmek 4) Külső Országi Hivatalok ellen tett vétkek. Azután a' pernek a' históriája rövideden elő adódik, és végre a' mentő okok felvételnek, és megtzáfoltatnak. Udvari Tanácsos *Ocken* úr különösen arra az erősségre támaszkodott, hogy a' Nagy Herczegségben a' nyomtatás szabadsága meg van törvénynél fogva állítva; továbbá hogy nem volt ő neki tsélja sérteni; végre azt mondja, hogy a' nyomtatást megkötő régi törvényeket a' jelenvaló nyomtatás szabadsága semmivé teszi. Ezeket, a' szententziában felhozott okok mind megtzáfolják, különösen abból a'

szempontból indulván-ki, hogy ha mindjárt nyomtatás szabadsága van is, de az nem azt teszi, hogy tehát szabadon lehet bűnhődni. A' ki vétkeesen ír, még rosszabb mint a' ki vétkeesen beszélt vagy tselekszik; ezek egy szempillantásnyiak; de az írás örökkévalóvá teszi a' bűnt. A' külső hatalmasságokra nézve hivatalosan kellett a' lépést tenni.

* * *

A' Bavariai Király ő Felsége Febr. 3-dikán költ végzésénél fogva az Országában utazóknak állapotját igen nagyon megjavítja az által, hogy azoknak tsak tsupa szines okokból való feltartóztatásokat, és holmi tsekélységekért eddig megtörtént befogattatásokat megtiltja, és tsupán tsak akkor engedi meg, hogy valakinek tovább menésében gantsokodjanak, ha ellene igazi gyanú vagyon, és ekkor sem viszza, hanem oda parantsolja az ollyanokat vitetni, a' hol tzéljokhoz légközelebb esik valamelly Politziai Felsőség.

B e l g i u m.

Belgiumban is újra munkába vételt a' nyomtatás szabadságával való visszaéléseknek egészen lejendő megszüntetése. Ennek a' hónapnak 30-dikán adta be az Igasságszolgáltatására ügyelő Minister a' Tartományok Követeinek kamarájába az azt illető törvényjavallást. Ez a' törvényjavallás mindeneknek előtte az 1816-diki Sept. 28-dikán hozott törvényt fosztja meg erejétől, mivel az elégtelennek találtatott arra, hogy mind azon eseteknek elejét vegye, mellyekben a' nyomtatás szabadságával a' külső Hatalmasságokra nézve viszza lehet élni. A' Király, ugy mond a' Minister. és a' Tartományok meg vannak arról győztetve, hogy az említett törvényel a' feltett tzélt el nem lehet érní, mellyre nézve szükséges, annak rendelkezéseit még jobban kiszélesíteni. Különösen azokat a' jövevényeket vette fel,

lik Belgium határain belől ollyan motkolódó és gunyoló irásokat botsátnak világ elébe, mellyek sem a' Fejedelmeknek, sem a' Ministereknek legkissekbe sem kedveznek. A' másik részében ezen törvényjavallásnak a' Fejedelmek ellen írt rágalmazó irások Szerzőji, kinyomtatóji, kiadóji, 's terjesztőji ellen legkeményebb büntetéseket tesz fel, hogy azoknak a' Hatalmasságoknak részéről, kikkel ő Felsége jó egyetértésben kíván lenni, minden vádnak 's panasznak jó előre eleje vétetődjék-

Nyugoti India.

Haytiban, a' *Cap Henry*-ben kijövő újságnak multt esztendei December másodikán költ darabjában ezt olvassuk:

„Az Ország Constitutiójának 26-dik Tzikkelye azt rendeli, hogy senki se akadályoztasson meg gondolatait kimondani, leírni, és kinyomtatatni. Az Irások, világ elébe való botsáttatásoknak ideje előtt semmi Censura alá ne vettessenek. Senki sem tartozik arrol, a' mit nyomtatásban közönségesse tett, felelni, tsak akkor, mikor a' törvény parantsolja. — Ó Felsége a' Király mindég azon lévén, hogy a' megvilágosodás a' lehetőségig terjedjen alattvalóji között, azonban által látván azt, hogy ezt a' nagy tzélt tsupán tsak a' nyomtatásbeli tellyes szabadság által lehet elérni, Ministereinek tanátsát kívánta a' Constitutio 26-dik Tzikkelye eránt meghallani. E' meglévén Nov. 28-dikán méltóztatott azt rendelni, hogy tellyes és világos akaratja ő Felségének a' mondott 26-dik Tzikkelyt egész kiterjedésében eddig való erejében megtartani.

Amelia szigetét az Északi Amerikaiaknak hajójik a' multt Dec. 23-dikán elfoglalták. 18-dikán érkeztek meg a' sziget alá, 22-dikben beizent azoltgnak a' Vezérjek az Egyesültt Statusok Kormányának nevében a' Sziget Kommendánsához

*Aury*hoz, és más nap megesett tsupán tsak egy ágyúlövés után az elfoglalás. Ez is tsak azért esott, hogy adnák-meg neki a' módját, egyébaránt a' legnagyobb tsendességgel történt a' változás. *Aury* ugyan a' beizenésre válaszul egy kemény protestáló levelet küldött-ki, de minden ellentállás nélkül hajóra ült embereivel és eltávozott. Protestálása ilyen forma hangon volt írva: „Vettem az Urnak izenétét. A' mi Szabad Statusunk sem semmi más Déli Amerikai Tartomány háboruban nem volt az Egyesültt Statusokkal. Igen nagyon különösnek tetszhetik tehát midőn az úr azt kéri, a' mi sem soha az Északi Amerikai Statusoké nem volt, sem most nem az. Megengedjen ellenben az úr ezen megjegyzésemért, hogy mi *Ferrandinát* fegyverrel vettük-meg, következőképpen volt ellenségeink minden jussaiknak bírásába léptünk, és azokat vagyoininknak 's életünknek kotzkáztatásával egész a' máj napig megtartottuk. Meg nem tudjuk fogni, hogy mitsoda fundamentumon avatkoznak belső dolgainkba, holott *Florida* és a' Szövetséges Statusok közt az 1795-diki Oct. 27-dikétől fogva olly pontosan ki vannak szabva a' határok. Nem fogy-el a' tsudánk, ha meggondoljuk, hogy mi módon tudtak auniyra megfelejtkezni az Egyesültt Statusok, hogy egy olly Nemzetnek tesztek ezt az izenetet, melly szinte úgy hartzol most a' függetlenségért, mint ezelőtt 40 esztendőökkel ők hartzoltak. Azt ígértek egyfelől, hogy a' polgároknak birtokait, és jussaikat tekintik, azonban más oldalrol azt parantsolják, hogy mind azt hagyjuk mi hátra, a' mit akkor találtunk a' szigeten, mikor azt elfoglaltuk. Ez a' kívánság egészen ellenkezik a' Nemzetek törvényével, melly szerént az ilyen nyilvánvaló vagyona az ellenségnek a' győzdelmest illeti, ha tsak másként nem alkudtak. A' Spanyol Király nevében, vagy

mint annak szövetségesei úgy tselekszik-ó ezt az urak? Az Elölülőhöz magához tesszük ezt a' kérdést fel, méltó hogy illy fontos dolog megvizgáltassék. Az urak' igasság szeretetétől azt kívánom, hogy az Elölülőnek meghatározásáig minden úgy maradjon, mint van, és haladék nélkül által küldöm a' szükséges darabokat az urak kormányának.“ *Aury.*

Ezt a' Protestálást *Washingtonba* küldötték, és úgy volt a' híre, hogy még az Anglus Minister *Bagot* is protestált volna az ellen; de a' *National Intelligencer* ennek egyátallyán fogva ellene mond.

Afrikai Ragadozó Statusok.

A' mostani *Algiriai* Deynek kegyetlenkedéséről, és szilaj magaviseletéről mind több hírek érkeznek. Admiralis *Sir Sidney Smith* nem régiben ezen tárgy felett ismét új tudósítást kapott *Algiriából*, mellyet a' tengeri tolvajok megzabolázására, es a' Keresztyén Rabszolgáknak kezeik közzül való kiszabadítására általa fundált Intézzettel azonnal közlött. Ezen tudósítást a' Dec. 23-dikán *Algiriából* elevezett *la belle Marie* nevű hajó hozta *Port Mahonba*. „Az új Dey, *Aly Hodgja*, így szól a' mondott tudósítás, a' legfelsőbb hatalmat egy nagy tsoport Maurusok segítségével fogva kézére keritvén, kegyetlenkedésében már semmi határt nem esmer; egy Európai Hatalmasságra sem tekint, minden Consulokat, az Udvarát és testörzöit tévő Szöretsenek által rettegésben tart, úgy hogy ezek kéntelenek házaikat mindég zárva tartani, mert még ezek sem megsérthetetlenek többé. *Aly*, Elejinek palotáját lerontatta, és egy erősségbe költözködött, mellyet *Császárvárnak* nevez; az itt rakásra gyűjtött nagy hintset elfoglalta, és azzal, mellyet eddig mint valamely szent letett dolgot úgy nézték,

ő a' maga ijjesztő katonáit fizeti. Az Angliai Consulság' kereskedő zsidójának két leányait, két nappal azután pedig *Pomimibio* Frantzia Vendégfogadósnak a' leányát ragadtatta el. Ennek az utolsónak férjhez kellett hozzá menni, és most már Fejedelmi Aszszony, míg úgy nem jár mint a' *Tittery* Deynek a' leánya, kit *Hangi Aly* az elébbi Dey hasonlóképpen elragadott, és a' Deynek megöletése után éhel halással küszködve 's egészen öszve aszva találták meg a' tömlőtben. A' Consulok már nem mernék Audientziára is menni, ha mennek pedig panaszaik helyett más haszontalanságokról kell beszélniük. Ez a' mostani Dey Török, és különös Systemája van, az t. i. hogy a' tulajdonképpen való hazafiakat, kik az Országban születettek, a' maga hazájaiával ellenségeskedésbe tartsa. A' Törökök ezt, el lehet gondolni, hogy nem szeretik; már egy előkelő Török próbált is ellene valamit, de mi lett belőle? az, hogy megfogatta, és azért é hogy az elébbi Deynek familiájából való volt, vagy hogy valaha vendége volt, nem ölette meg, hanem 1000 aranyat adván neki számkivetésbe küldötte. Ez a' Török azolta *Mahonba* megérkezett.

B é t s.

Ő Cs. Kir. Felsőge Mélt. Monyorókereki Gróf *Erdödy Sándor* ő Ngát, Varasd Vármegyének örökös, és valóságos Fő Ispánnját, Valóságos Titkos Tanácsosi rangal méltóztatott, a' tisztelt Gróf úrnak számos érdemeire való lekinetből megfiztetelni. Ezen tulajdonságban már ő Exc. ja Horváth Országai Bán N. M. Gróf Gyula y Kegyelmes úrnak kezébe a' hitet le is tette.

* * *

Felsőges Urunk, a' különben új esztendő napján megadni szokott gallát a' maga születése napjára méltóztatott által tenni, és egyszersmind azt rendelni, hogy

ez az innepi pompa e' folyó hónapnak 15-dikén vasárnapon essen meg. Ehez képest a' tsak most említett napon dél előtt 9 órakor elkezdődtek az Udvarba való kotszások. Legelsőben Cs. Kir. Fő Udvári Marsall Gróf *Wilczek*, hatlovas galla kótsijában, szolgálait elő bocsátva, és egy Udvári Furirtól kísértetve ment az Udvarba. Ezután következtek a' Cs. K. Testörző seregek, és az Udvári strázsák; legutójján ment Cs. K. Fő Lovászmester Gróf *Trauttmansdorf-Weinsberg* lóháton, maga előtt lovagoltatván szolgálit, házitisztjeit, és az Udvári templomhoz tartozó személyeket; a' Cs. istállóbol 12 gazdagon felszerszámozott lovak, és a' Fő Lovászmesternek két lovas gallahintója ment leghátul. 10 órakor a' Cs. K. Fő Udvári Hivatalok, úgy szinte a' Fő Udvár-Mester és a' Felsőges Császárné Fő Udvári mesternéje, a' szolgálaton lévő Palota Dámakkal, kinyilatkoztatták ő Cs. K. Felsőgeknek, jókívánásaikat; melly végre az Ersekek, a' Status Ministerek a' Status Tanácsosokkal, az Udvári Hivataloknak fejeik, a' Feldmarsallok, a' Testörző Kapitányok, az Arany Gyapjas, és Nagy Keresztes Vitézek az Audientzián megjelentek. 11 órakor méltóztatott ő Felsőgek az egész Udvartól kísértetve az Udvári Templomba menni, és az Istentiszteleten jelen voltak. Kijöven ő Felsőgek a' Templomból, a' Követeket bocsátották magokhoz Audientziára. Ezután a' Czeremoniás szalában nagy ebéd volt.

E' folyó hónap 15-dikén pedig a' Felsőges Császárnénak mint a' Tsillagos Keresztes Dámák Rendje' legfőbb Pártfogójának rendeléséből az Udvári Templomban, a' boldog emlékezetű *Eleonóra* Császárnénak, mint ezen Rend' főtudalójának emlékezetére Mise tartatott, mellyen mind maga a' Fels. Császárné mind az itt helyben lévő Keresztes főszszonyságok megjelentek.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Budáról Febr. 15-dikén. — Fels. Urunknak e' folyó hónap 12-dikére esett születése napját, Magyar Orzágnak fővárosa is megünnepelte. Öszve gyűltek del előtt 11 órakor a' Királyi várba. a' fő Egyházi személyek, Cs. K. Titkos Tanácsos, és Kamarás Urak, a' Fő Generalisság, a' Budai 's Pesti fő hivatalok, a' Kir. Univerzitas, Katonáság, Nemesség, a' Vármegyei 's a' két városbeli Tisztviselők, minnyájan nagy gallában, és ő Cs. Kir. Fő Herczagségét Orzágunknak Nádorispányát a' Varkeli templomba kísérték. Itt Egri Ersek N.M. és Főtiszt. *Nagy Szaltnyai B. Fischer István* ő Exja nagy misét szolgáltattott. A' Temploni ájtatosság alatt ágyúval 's puskákkal való lövöldözések történtek. Vége lévén az Istentiszteletnek az öszveséges egybegyűlekezeit Fő Méltóságoknak és Uraságoknak serege, a' Kir. Várban, ő Cs. K. Fő Herczagsége az Ország Palatinusa előtt, Felséges Urunknak születése napjára való alázatos szerentséltető jó kívánásaikat kijelentették. Delben ő Cs. Kir. Fő Herczagségénél nagy ebéd volt. Sokan ezen alkalmatosságot hasznos alamisnázkodásra használták.

* * *

A' *Debretzeniek* tellyességgel nintsenek megelegedve a' közelebbi vásárral. Azt mondják hogy olyan rossz ára volt mindennek, hogy sok kalmárok, és kereskedők még tsak anyai pénzt sem tudtak bevenni, a' mennyit a' fuvar tett. Voltak pedig ezek között olyanok is, a' kik Pestről Debreczenig 1 má'sa teréhtől 18 forintot fizettek. Külföldiek sokkal számosabban voltak most, mint egyébkor. — A' legtisztább buzának Pos. mé-

reje 6 forint, az Árpáé 3 forint; — a má'sa szalonna 50 - 70 forint; a' bornak arója 6 forint volt; de nem volt verő. — A' kövér ökröket megvették; de a' soványra rá sem néztek. A' Szilágyságban fél mérő zab 40 xron kelt; hanem ez a' mérő 1/3-el kisebb a' Pósoninal.

* * *

Bazingban e' folyó hónapnak 10-dikén a' Városi Magistratusnak székújítása Méltóságos Udvari Tanácsos és Szent István Királyi Rendjének Keresztes Vitéze *Galgóczy Antal* ő Ngának, mint K. Biztosnak előlülése alatt ekképpen esett meg. Először a' Sz. Lélek Isten segítségével hívatott; azután kezdődött el a' székújítási foglalatosság. Ezen alkalmatossággal két új Senátorok tételtek: t. i. *Haaz Tobias*, és *Pauer Godefredus* urak. Bixónak választatott *Faudus Mátyás* — Polgármesternek *Vürtzler Sámuel*, Város Kapitányának pedig *Pauer Godefredus* ur.

Esztergomban hasonlóképpen e' folyó hónapban tartatott a' Városi Tisztviselőknek Restauratiója, Kir. Tanácsos és rendes Vize-Ispány Mélt. Csikvacsarsy *Miklósffi Imre* ő Ngának mint K. Commissariusnak előlülése alatt. Város Birájává választatott *Kollar Antal*, — Polgármesterré *Muzsik Ferentz* ur, az eddig volt Város Kapitánya *Tarkovics Basilus* ur megmaradt. Senátorrá lett, Vármegye Archivariususa *Tit. Falk János* ur.

R é g i s é g e k.]

Egy Ferentz' Szerzetéből való Missionarius Egyiptomból soldféle ritkaságokkal megrakodva tért nem régiben vissza. Hozott egy aranyozással, madárképekkel,

és hieroglyphumokkal feltzifrázott muma ruhát. Három papirus tekertsek voltak ezen ruha alatt, de csak kettő maradt meg épségben, t. i. a' nyakán és vállán lévő. Hieroglyphumok vannak rajtuk. Hozott még ugyan ez a' Missionarius egy nagy papirustekertset is, mellyen jobbról balra írt betűk vannak, és fellyül 's közepén veressel vannak azok írva. Ha majd ezt a' Párisban lévőekkel össze hasonlítják, több világosságot fognak azokról a' régiségekben gyönyörködők kapni.

Romában pedig csak kevéssel ezelőtt ilyen fellyülírást akadtak a' *Colonna di Foca*-nál:

QUOD A TE MIHI FIERI
CYRILLE
INIQUA FORTUNA INVIDET
HOC EGO TIBI FECI
MATER INFELICISSIMA

Ez ugyan éppen nem látszik a' legrégibbek közé tartozni, de együgyű érzékenységi foglalatja és rövidsége szintolyan betessé teszi azt, mint akármely nagyon régi hasonló fellyülírást.

N u n t i u m

de Libris partim jam editis; quam edendis
quos

Reverendissimus Praepositus ad B. M. V. de Adony SS. Theologiae Doctor, et in Universitate Viennensi Emeritus Professor Pub. Ord. et Decanus Can. Reg. Lat. Claustro-Neoburgensis hisce promulgari curat.

1) Institutiones in S. Scripturam Tomuli duo in 8vo, quorum primus est *Operum omnium Primus*. Alter *Secundus*. Vindobonae 1814. a 12 fl. in Schedis.

2) Paraphrasim Psalmorum ex Hebraico adornatam. Vindobonae in 8vo. I. T. 1814. 10 fl. Schedis.

Tertius Tomus Omnium Operum.

5) Institutiones Theologiae Moralis in III. Tom. in 8vo. Vindobonae 1817. Constant 10 fl. in Schedis.

Quorum primus est Oper.

omnium

Tomus *Quartus* secundus

Tomus *Quintus* Tertius

Tomus *Sextus*.

Hae Institutiones prostant etiam in III. Tomulis sine annotatione *Omnium Operum* segregatim procurandae, aequae 10 fl. in Schedis.

Institutiones Theologiae Moralis Colossissimus Princeps Archi-Episcopus Viennensis pro suo Clero cum sint *usui examinandorum pro Cura animarum elucubratae* speciali circulari Ordinatione destinavit, et procurandas maxime commendavit.

Edenda Opera hisce novellis notitiae amatorum dabuntur, dum prelo subjiciuntur.

Operum horum Amatores possunt suas Litteras sive ad Editorem Magyar Kurir, sive ad ipsum Rdsmum Authorem Viennae in der Renngasse Nro. 158. sive ad R. R. P. Romanum Patrum Carmelitarum Provincialem in der Leopoldstadt Franco tamen inscribendas dirigere.

8záz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Febr. 17-dikén 297½ — 18-dikén 292 — 19-dikén 292 — forintot